

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy iven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK: Országos Prot. Szövetség. Ez is követendő példa. — Vezércikk. Két püspöki tény. G. H. — A vegyes házasságokról. Zoch Sámuel. — Konfirmandusok otthona. Felföldi. — Az »utasítás« a nem állami elemi népiskolákról stb. Kund Sámuel. (Folyt. köv.) — Hozzászólás. Bartal A. — Tárcsa. Az ev. nőegyesületekről különös tekintettel a Szepességre. Weber S. Két kis történet, amely a mai napig beszél. B. — Belélet. — Pályázat. — Hirdetések. —

ORSZÁGOS PROT. SZÖVETSÉG

Ez is követendő példa.

Az »Országos Prot. Szövetség« céljaira való buzdító tevékenység egy érdekes példájáról vettünk értesítést a mai napon. *Lombos Alfréd*, a zombori missiói egyház lelkes pásztora ugyanis válaszdallal ellátott levelezőlapon szólítja fel a missiójához tartozó híveket és református testvéreket a »Szövetség«-hez való csatlakozásra. Példáját nagyobb kiterjedésű szörványokon, egyházközségekben igen alkalmasnak találjuk a követésre. A lelkes felhívást pedig szószerinti szövegében itt közöljük:

T. c.

Az országszerte előre nyomuló reakcionárius-klerikális irányzat némi ellensúlyozására a magyarhoni református lelkészek részéről felvetődött a protestánsok országos tömörülésének eszméje.

Ugyancsak báró Bánffy Dezső református kerületi főgondnok az erdélyi református egyházkerületnek 1907. évi november hó 9-én tartott közgyűlésén »Megnehezült az idők vészes járása felettünk« idézettel megkezdett híres megnyitó beszédjében hívja fel a protestánsokat tömörülésre.

Ezt cselekszi Zsilinszky Mihály evangélikus egyházkerületi felügyelő, volt vallásügyi államtitkár az »Evangelikus Órálló« című egyházi lap hasábjain.

Hasonlóképp buzdítanak az összetartásra mindazok a hithű protestánsok, kik az országszerte megerősödött reakcionárius-klerikális irányzattal szemben szükségesnek tartják — Bánffy báró szavaival — nem ugyan az agresszív és offenzív küzdelmet, de a védekezés harcát.

Ezen védelem szolgálatába kíván lépni a megalkotandó »Országos Protestáns Szövetség«, mely krajcáros sajtóval fogja támogatni a protestáns érdekeket és a hanyatló liberálismust, hogy ezzel egy-

szersmind — mint a múltban oly sokszor — a hazának is szolgáljon.

Az »Evangelikus Órálló« ezen »Országos Protestáns Szövetség« részére férfiak és nők sorából egyaránt most toborozza a tagokat. S miután a tagság csak évi 1 korona tételrel jár, felkérek mindenkit (férj és feleséget, ifjú és hajadont külön-külön), kiben még a protestáns öntudatnak szikrája izzik, támogassa a szövetséghez való csatlakozásával a protestánsok viharverte Sionját.

A tagsági díjat egyelőre még nem kell befizetni. Zombor, 1908. évi április hó 10-én.

Lombos Alfréd,
ev. lelkész.

Jegyzet. Az e lapon levő levelezőlap-nyomtatványt tessék lefejtetni s aláírva postára adni.

Az esetleg csatlakozni nem kívánók szíveskedjenek a levelezőlap-nyomtatvány szövegét e szavakkal: »nem csatlakozom« keresztül írni és lefejtve s aláírva szintén postára adni, hogy nyilvántartásuk soká el ne húzódjék.

Két püspöki tény.

Kenessey Bélának, az új erdélyi ref. püspöknek beiktatása az ily alkalommal szokásos ünnepies keretek közül is messze kimagaslott s két oly ténnyt tüntet fel, a melyek a legnagyobb mértékben alkalmasak arra, hogy velök vezető helyen is foglalkozzunk.

Az egyik az új püspöknek székfoglaló beszéde. A legélvezetesebb olvasmány a hívő szívnek, a legkedvesebb foglalkoztatása az evangéliumi szempontok szerint ítélő kritikai tollnak. Sablonokat hiába keresünk benne. Szokásos, sokat ígérő, ritkán megvalósuló programpontokat nem ölel fel magába. Frazéológiája egyszerű, nemes, megragadó. Tartalma: a püspöknek, mint főpásztornak, hitvallása a lelkek ama legfőbb pásztoráról,

a Jézus Krisztusról. A Krisztust akarja prédikálni, valahol mint főpásztor int, buzdít, lelkesít, vezet, példát ad, korhol, büntet.

S valóban, az az egyház *hivatásszerű* életének legfőbb kezessége, ha a vezetőket Krisztus szelleme lengi át. Csak az ő szelleméből meríthetnek erőt a gyöngék, ragadtatnak el hitvallásszerű cselekedetre az erősek. Csak az ő szelleme menti meg az egyházat elvilágiasodó irányzatoktól és fűzi szorosán egybe, a legszentségesebbnek oltára köré az együvé tartozó tagokat. Csak az ő szelleme véd meg mindannyiunkat az egyházi élet körébe nem tartozó túlzásoktól, hibáktól, könnyelmű gondolkozásmódtól, munkátlanságtól, békétlenségtől. Főpásztor ajakára nem is illik hát méltóbb székfoglaló igehirdetés, mint a Krisztusról való nyílt és bátor vallástétel. És mi elismeréssel adózva az erdélyi ref. egyházkerület új főpástorá által mondott mesteri székfoglalónak, amidőn ezt a közönséges események sorozatából e helyütt kiemeljük, úgy érezzük lelkünk bennső óhajának teszünk eleget, a midőn e beszéd pár kimagasló tételét emlékezet okáért e lapok hasábjain is megjelentetjük. Hiszen ha valamiben, úgy az evangélium keretében és a Krisztusról való nyílt vallástételben valóban egyeknek kell magunkat tudnunk ref. testvéreinkkel.

Álljon hát itt e székfoglaló beszéd néhány tétele:

»Úgy érzem én is, hogy arról kell bizonyosságot tennem, a mit az életnek igéjéből láttam és tapasztaltam s minden tétovázás nélkül azt kell kirdetnem, a miről megvagyok győződve, hogy a lelkek építésére és üdvösségére való. Egy percre sem szabad úgy állanom a gyülekezetek elé, mint valamely félénk védő, a ki csak egy bizonytalan ügy érdekében szól, hanem mint az Isten képében követségben járó, a ki hisz küldőjében, annak izeneteiben, kijelentéseiben és nem fél, hogy az ő Ura és annak igazsága valaha legyőzethetik.

Az utasok biztonsága, élete a vasuti jelzések biztosságától függ. A menny felé vezető úton a csalhatatlan jelzéseket még biztosabban kell kitűzni, mert a szerencsétlenségek még borzasztóbbak lehetnek, ha a lámpák nem jól világítanak.

Jaj nékem, ha az evangéliumot nem prédikálom s esetleg elvész a nép a széles úton és a tágas kapun!

Ezt az evangéliumot akarom, mint égi tűznél meggyújtott szent fáklyát szerte hordani egyházkerületemben, amelyben az Úr kegyelme és a ti bizó szeretetetek pásztorává

tett. Ezzel az evangéliummal kívánlak benneketek mindenütt köszönteni: Kegyelem és béke nektek! Reménylem, hiszem, hogy egyetlen egy hely sem lesz, ahol a Mester útásítása szerint majd le kellene vernem a port lábaimról.

Az evangélium szellemében köszöntekek titeket mindnyájatokat, akik közelből és távolból ide sereglettetek, hogy velünk ünnepeljetekek. Kegyelem és béke nektek is szeretett testvéreink!

A szeretet evangéliumával üdvözöllek mindnyájatokat, mint a Jézus seregéhez tartozókat, akik a mienkétől különböző más oltárnál mutatjátok be áldozataitokat. Vegye kedvesen az Úr az alázatos lélek áldozatait és adjon jó választ a ti mennybeszálló könnyörgéseitekre. Én veletek a szeretet kapcsait fogom keresni és azokat erősíteni, nem pedig a testvérharc üszkét szitogatni. Reménylem, hogy a közös alapon, a Krisztusban meg fogjuk egymást találni.«

Ebben a Krisztushoz emelő szellemben folyik az egész beszéd. És talán nem csalódkunk, ha ama másik kimagasló tény, a melyet a Kenessey püspök beiktatásának eseményei közül itt megörökítünk, t. i. a *gf. Majláth Gusztáv* erdélyi róm. kath. püspök látogatását az újonnan beiktatott ref. püspök-nél, eme közvetlenségével ható s abszolút tiszta evangéliumi állásponton álló püspöki székfoglaló rendkívüli hatásának tulajdonítjuk. Gróf Majláth Gusztáv eleddig, mint az ecclesia militans főfőképviseelője volt ismeretes. Ha ő mégis szükségét látta annak, hogy — be sem várva az új ref. püspök személyes tisztelgését, — maga menjen felkeresni, közvetlen a beiktatás után, a ref. püspököt: ez nem lehet másnak az eredménye, mint az új főpásztor Krisztusról tett nyílt és őszinte vallástételének, amely minden keresztyén szívet a hirdetett iyazság előtti feltétlen meghódolásra kényszerít. Igaz, hogy Erdély mindig a felekezetek békés egyetértésének klasszikus hazája volt. De igaz az is, hogy ha az összhang a közelmúltban megzavartatott, úgy e ténynek okát igen sokan a Majláth agresszív fellépésében keresték. Jelentős tényként kell tehát regisztrálnunk a két püspök találkozását és Majláth püspöknek azon kötelező ígéretét, hogy a keresztyén egyházi érdekek védelmében, a korszellem vallásellenes törekvései elleni küzdelemben mindig készséges segítőtársa lesz az új ref. püspöknek . . . Valóban, ez az a tér, ahol minden Krisztus-szerető szív találkozhatik s egymást megértve, munkálkodhatik Isten igaz dicsőségére. G. H.

A vegyes házasságokról.

A „Tünetek“ cím alatt vitatott kérdésről szeretném véleményemet röviden elmondani, ámbár szent-igaz, hogy a pro és contra elhangzott cikkek után érdemes volna a kérdéssel szélesebb alapon is foglalkozni. Annyit minden sértő szándék nélkül meg kell állapítanom, hogy engemet — s bizonyára nem én vagyok az egyedüli — valóban megdöbbenett az a könnyelműség, amellyel Kiskamondi Ernő e fontos kérdést tárgyalta, amin azonban Mohácsy cikkére való válaszában javítani akart, komolyan érvelvén a vegyes házasságok jogosultsága mellett. S ez az, ami szólásra kényszerít. Az első cikk éppen könnyelmű hangjánál fogva nem téveszthetett meg senkit, míg a második nagyon alkalmas arra, hogy a vegyes házasságokat úgy tüntesse fel, mint a modern haladás szükségképeni folyományait, amelyek ellen nem szabad tiltakozó szavunkat felemelnünk, mert maradiak leszünk, sőt mi több, *Luther szellemének megtagadói*.

Az egyes állítások cáfolatába nem akarok bocsátkozni, amit cikkem feliratával is jelezni akartam. Mert nem arról kell itt szólni s nem is az a lényeges, hogy egyházi functionarius más vallásuhoz adta a lányát, — ámbár tünet ez minden esetre — a fő kérdés az, helyes-e a *vallásos élet* szempontjából a vegyes házasság vagy sem? Hangsúlyozom nem az egyház, hanem a vallásos élet szempontjából, mert az egyház csak eszköz, ha tetszik intézet a vallásos élet fejlesztésére s így nem is az egyház a fő szempont, hanem a vallásos élet.

Mindenek előtt meg kell állapítanunk egy tény. Létünk nincs a földi életbe fektetve, jelen életünk csak előkészítés ama jövő életre, melyet Isten országának nevezett el Krisztus urunk. Mindennek, amit e földön teszünk, oda kell irányulnia, hogy ezen célunkat elérhessük. S ezen cél nem érhető el másképp, csak az egész embert átható, élő s életet adó hit által. Ezeken a tényeken épül fel a keresztyén, nevezetesen evangélikus vallásos élet, mely mindent a vallás, az Isten és országa szempontjából ítél meg.

Ha most már azt kérdezzük, hogy képes-e az olyan ember, aki át és át van hatva eme mély vallásos tudattól, más felekezetű egyénnel házasságra lépni, a kérdésre határozottan nemmel kell felelnünk. Aki tudja, hogy neki e földön is Isten országának kell élnie s ennek élni is akar, aki tudja, hogy nekünk e földön nincs magasabb kötelességünk, mint a vallásos élet, az természetesen kerülni fogja a házasságot az olyan egyénnel, aki őt nem hogy támogatná vallásos életében, hanem ettől egyenesen elvonná más meggyőződéssel, más — az evangéliumnak ellenkező — gyakorlatával. S itt a szerelemmel hiába hozakodunk elő, a vallásos kedély számára nem létezik vak, tekintet nélküli szerelem, a „megiltani nem lehet“ szavakat nem ismeri az igazán vallásos ember, mert ő leküzdí azt a szerelmet, melyről előre tudhatja, hogy vallásos életének akadálya lesz. Ez teljesen természetes is. Mert aki mindent Isten országának rendel alá s talán felesleges hangsúlyoznom, hogy csak ez lehet igazán vallásos, az bizonyára a szerelmet is ennek fogja alárendelni, mert amikor ezt nem teszi, megszünt vallásosnak lenni. A keresztyén embernek házassága ennél fogva bizonyos tekintetben mindig észházasság, de kell is, hogy az legyen, mert lelkének üdve megkívánja, hogy jövődöbeli házastársának vallásos életét szigorúan megvizsgálja s csak akkor vegye el, ha látja, hogy

ebben a tekintetben hozományképen nem kap apró pénzt, hanem súlyos ezreket.

Ezek mind lélektani tények, melyeket bizonyítani nehéz, épen úgy, mint a Kiskamondi által említett szerelem erejét, — mint maga mondja — ezeket is tapasztalni kell. De a ki csak némileg is ismeri a vallásos lelkület jellemét, az belátja, hogy igazi vallásos egyénél a vegyes házasság pszichológiai lehetetlenség. Ezt bármelyik lelkész saját tapasztalatából vett példákkal bizonyíthatja. Magamnak is volt esetem, hogy tekintélyes földműves családnak a sarja nazarénus szülőknek a leányát akarta elvenni. A szülők tiltakoztak, de látván fioknak szilárd elhatározását, megadták beleegyezésüket, azon feltétel alatt, ha a nazarénus leány megkezeszteszkeledik s egyházilag is megeskettetik. A legény rábirta a leányt erre, sőt azt az ígéretet is megkapta, hogy a leány szakít a nazarénusokkal. A keresztes megtörtént s kétszer a jegyes pár ki is volt már hirdetve, amikor aztán beállít a legény a paplakra azzal, hogy a házasságból nem lesz semmi, még pedig azért, mert a leány ígérete dacára tovább is a nazarénusok közé járt. „Már pedig én azt nem türhetném, — folytatta a legény, hogy családomban kétféle vallásosság legyen.“ S nagy igazságot mondott a legény. Mert a vegyes házasságok szükségképeni folyománya vagy a családi békétlenség a vallás miatt, vagy pedig a vallási közöny. A K. E. által említett boldog vegyes házasságok csak úgy lehetnek boldogok, ha sem az egyik, sem a másik fél vallásával nem törődik. A vallási türelmesség nem elegendő ahhoz, hogy a vegyes házasságok boldogságát biztosítsa. Ehhez a teljes közöny szükséges. Jó protestáns lehetek, ha a katolikus híveket vallási gyakorlatukban nem zavarom, de mindenestre rossz evangélikus vagyok, ha eltűröm, hogy gyermekeimet a feleségem számtalan, egyházunk lényegével ellenkező szokásra tanítja, eltűröm, hogy gyermekeim az evangélium tiszta tápláléka helyett mindenféle emberi vegyületet vegyenek be. Ha ezt eltűröm, megszüntem jó evangélikusnak, vallásosnak lenni, ha meg nem türöm, vége a családi boldogságnak. Itt más eshetőség nincs, vagy a vallásosság vagy pedig a családi boldogság hiányzik a vegyes házasságból.

Most már bátran előállunk, édes K. E. uram, mi *maradiaknak* csúfolt szolgatársai az úrban s kimondjuk a vegyes házasságra vonatkozólag elítélő nyilatkozatunkat minden csúfolódás dacára. A keresztyén vallás szolgálai vagyunk s mint ilyeneknek áthatva kell lennünk — ha csak képmutatók nem akarunk lenni — ama tudattól, hogy a vallás az ember legfőbb java, Isten felséges adománya a szó legteljesebb értelmében, meggőződve kell lennünk arról, hogy földi életünkben mindennek csak egy célt szabad szolgálni s ez a cél lelkünk üdvössége, Istennek országa. Ezen meggőződés, eme keresztyén vallásos tudat birtokában nem adhatjuk beleegyezésünket a vegyes házasságok megkötésébe s minden alkalmat meg kell ragadnunk, hogy a vegyes házasságok ellen küzdjünk. Mert igaza van Mohácsinak, midőn azt mondja, hogy itt a lélek üdvéről van szó s ez forog itt kockán. Erre K. E. az egyedül üdvözítés vádját akarja a „maradiakra“ sütni. Mi tudjuk, hogy valamely egyházhoz való tartozás nem üdvözít, hanem K. E.-nek is tudnia kell, hogy az üdvösség megszerzéséhez feltétlenül szükséges a hit, a vallásos élet. Már pedig a vallásos életet teszi lehetővé a vegyes házasság. S ezt tudva, nem kell-e nekünk megmozgatnunk minden követ, hogy a vegyes házasságok számát apasszuk s nem kell-e megragad-

nunk minden alkalmat arra, hogy kifejtsük hiveink előtt a vegyes házasságok káros voltát?

Az eddigiekből világos, hogy az egyedüli helyes módszer eme küzdelemben ifjúságunknak mély, vallásos szellemben való nevelése. S ha ez megvan, teljesen elesik az a kérdés, van-e joga az apának beszólni gyermekének házasságába, vagy sem? S az említett egyházi funkcionárius nem is ott követett el hibát, hogy leányát nem kényszerítette máshoz, hanem valószínűleg a leány vallásos nevelése körül történtek mulasztások.

Az egyház szempontját eddig nem vittem a kérdésbe, éppen azért, hogy valaki „liberalismusában” ne foghassa rám is az egyedül-üdvözítés vádját. Tisztán a vallásos élet szempontjából igyekeztem bebizonyítani a vegyes házasság káros hatását, tekintet nélkül az egyes keresztyény felekezetek sajátos helyzetére. Ha most már egyházunk különleges helyzete alapján vizsgáljuk a vegyes házasságokat, arra jutunk, hogy egyházunk rendesen a rövidebbet húzza a katolicizmus-szal szemben. Ezt a tapasztalati tényt elméletileg is könnyen megmagyarázhatjuk. A katolikus ember vallási élete bizonyos vallásos szokások, gyakorlatok elvégzéséből áll, s ha ezeket elsajátítva rendesen teljesíti, méltán megkövetelheti, hogy vallásosnak tartsák. Hogy ez egyházunkban egészen másképpen van, következik a hit által való megigazulás tanából. A vallásos tudatnak át kell hatnia az egész embert, hisz a megigazító hit csak így állhat elő. S ez magyarázza meg azt a körülményt, hogy a katolikus fél jó katolikuskokat nevel gyermekeiből, míg az evangélikus fél gyermekei csak névleg tartoznak egyházunkhoz.

Ebben akartam röviden elmondani véleményemet, bár amint ki is emeltem, a kérdés megérdemelné a beható tárgyalást is. Ha azonban az utóbbi utat választottam volna, nem volna cikkem felelet a megjelent véleményekre, pedig véleményem szerint a kérdésnek ily felületes s helytelen irányú tárgyalását vétek volna sokáig felelet nélkül hagyni.

Csak két dologra akarok még megjegyzést tenni. Az egyik K. E.-nek második, a másik első cikkére vonatkozik. Soha sem éltek vissza annyira a „haladás”, a „maradiság” szavaival, mint napjainkban. Azt különben már fel sem vesszük, ha idegen térről halljuk, hogy minket, kik a vallás szükségét minden téren hangsúlyoztatjuk, „*maradiaknak*”, a „*haladás ellenségeinek*” neveznek el, de ha ez olyan egyéntől és olyan dologra nézve jön, akinek ebben a tekintetben szintén mi velünk is maradnak kellene lennie, ez mindenesetre kissé különös. A maradiság vádjától csak nem kell annyira félnünk. Amidőn hiveink vallásos érdekeit kell megvédenünk akár a közönnyel, akár a külső ellenséggel szemben, azt meg kell tennünk, ha százszor is ellentétbe jutunk a modern *haladó* (?) irányokkal. Mi Isten országának szolgálói vagyunk, ennek kell alárendelni minden más tekintet, ami célunk Pál apostollal hiveinkre vonatkozólag az: „mert én készítettelek titeket, hogy mint tiszta szüzet egy férfihoz, tudniillik a Krisztushoz szerkesztesselek”, s ebből Károlyi homályos fordítása dacára is kivehető, hogy nekünk nincs magasabb kötelességünk, mint hiveinknek vallásos, Krisztusban való életét ápolni, s elhárítani mindent, ami a vallásos fejlődés útját állja. Ez az első!

A második az, hogy tiltakoznom kell a szentírás könnyelmű kezelése ellen, amint az K. E.-nek első cikkében megtalálható. Krisztus Urunknak szeretetparancsa ritkán volt annyira profanizálva, mint K. E. cikkében. A legnagyobb szavakat, amelyek valaha el-

hangzottak, a nemi szerelem tartalmával megtölteni, az mégsem járja! A további magyarázatot talán elhagyhatom, de arra igenis megfelelek, hogy van az ószövegségben akárhány tételes intézkedés a vegyes házasságok ellen, s az I. korinthusi levél VII. részének olvasója az első tekintetre meggyőződik arról, hogy az a Pál, aki azt tanácsolja, hogy a keresztyén fél hagyja a pogány házastársat elválni s ne tartóztassa, ha lett volna Korinthusban erre konkrét eset, bizonyára a vegyes házasság ellen emelt volna szót. S ezt egyedül a vallásos élet szempontjából tette. Bár a Pál által említett példa a mi viszonyainkra nem illik teljesen, mert ott pogányról és keresztyénről van szó, de belátván ama nagy károkat, amelyeket a vallásos életben a vegyes házasságok okoznak, bátran a mi viszonyainkra is vonatkoztathatjuk.

Fejtegetésemet azzal fejezem be, hogy életünk főkérdése ez: „Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet vehessem?” Minden másnak e mellett el kell törpülnie.

Zoch Sámuel.

Konfirmandusok otthona.

Ily című intézet van alakuló félben.

S ki az alkotója?

Famler Gusztáv-Adolf torzsai lelkész, a bácsmegyei esperesség főjegyzője és a bányakerületi gyámintézet elnöke.

Évek óta kér, gyűjt e célra adományokat — egyházakhoz s különböző fokú gyámintézetekhez fordulva. Legközelebb valamennyi konfirmandusoktól is kér és vár segílyt.

Egyházához bizonyosan nagy szórvány tartozik s ennek területén legalább is 50—60 vagy még több községben szétszórt ev. családok gyermekei szükséglik a konfirmációi oktatást, egyházunk részére való megmentést!

De az egyházi névtárt véve elő azt látjuk, hogy a torzsai egyháznak nem hogy hatalmas terjedelmű és züllő félben levő s megmentésre váró szórványa volna, de még egyetlen filialis gyülekezete nincs.

Ilyen helyen szükséges valjon egy Konfirmandus otthon létesítése?

Oda, olyan helyre, más egyházak diaszóróiból összeszedni, oda vasúton, vagy kocsin szállítani a konfirmandusokat és azoknak kísérőit, már maga is nagy gondot és költséget igényel; de ezt tenni tanév közben, böjti vagy husvét utáni időközben, az iskolázás félbehagyása nélkül nem is lehet. Ezért t. i. iskolai mulasztásokért a szülők büntetve lennének a politikai hatóság által, s ha a tanév végén akarná összeszedni Famler barátunk a konfirmandusokat, az is lehetetlen-séggel járna; mert a diaszórókban élő szegény szülőknek 12—13 éves, már munkaképes, napszámot végző gyermekét 1 1/2 vagy 2 hónapra oda adni, azt béres, kocsin vagy napszámos szülőktől feltételezni sem lehet.

Azután, ha a torzsai egyház istentisztelet nyelve vegyes, vagy hát magyar volna; de teljesen német... (Ez talán nem akadály. Tud az a lelkész magyarul is — elég jól! Szerk.)

És 6 heti vagy 10 heti tanításért — azon túl üresen álló drága épületet emelni, fenntartani, őrizni...

Ha van szükség ily otthonra a bácsmegyei esperesség területén, az esetben annak felállítása Zombolyán lenne indokolt, mely az egyházi névtár szerint

ott missziói központ; vagy oly egyház körében, amely legalább 30—40 községben szétszórtan élő családokkal bír.

Nincs időm elővenni a létesítendő intézet céljából kibocsátott kérvényeket s megnézni, vajjon az intézet Torzsán leendő felállításának szükségét a bács megyei esperesség és a bányakerület elnöksége a támogatását aláírásával indokoltan ajánlja-e? de annyi bizonyos, hogy az eszme szép, üdvös, ámulatba vagyunk ejtve általa s első tekintetre azt voltunk hajlandók hinni a fenti néhány körülmény megfigyelése nélkül, hogy oda az egész egyetemes egyház szegény sorsú konfirmandusai össze lesznek gyűjthetők, azért indult meg az adakozás a kerületen, gyámintézeteken stb., nem láttuk a nehézségeket, melyek az eszme testté öltése pillanatában előállhatnak. Legalább most fontoljuk meg bővebben.

Én az én 40 községből álló diasporám konfirmálandó gyermekeit szombat délutánra rendelem be, ekkor és a következő vasárnap reggelén és délutánján oktatom s ez utóbbi óra végeztével 4 óra tájon haza bocsátom, hogy 5—6 óra tájon, tehát még világosan haza érjenek. Az 1 napi ellátást egyes könyörületes szívű családjaink adják.

Én más módot nem találtam.

A torzsai konfirmandusok otthonára gyűjtött pénz vagy ehhez hasonló gyűjtések ily ellátás könnyebb eszközésére volnának fordítandók.

A Famler-féle eszme szép, tetszetős; de kivitele nagy nehézségnek megy elébe.

Felföldi.

Az „utasítás“ a nem állami elemi népiskolákról.

(Folytatás.)

Még tovább terjeszti ki a miniszternek intézkedési jogát az utasítás 46. §-a, annyira, hogy bizonyos esetekben be-benyúlhat az egyházi fegyelmi bíróságok eljárásába, ezt föl is függesztheti s a vétség fölötti bíraskodást a közigazgatási bizottsághoz, s tehát saját hatáskörébe terelheti át, tekintet nélkül arra, vajjon az iskola államsegélyes-e vagy sem. A nemzeti szempontot érintő vétségek eseteit érti a miniszter és az ezek által veszélyeztetett állami érdekek biztosítását mondja intézkedés céljának. A vétségek meghatározása ugyan nem szabatos és a legnagyobb önkénynek enged tért, egyházunk fegyelmi törvénye és eljárása nem szolgáltató s nem is fog szolgálatni okot az ilyen megszorításra; de mivel az utasítás állami érdekek biztosítását hozza föl érvül és célul és mivel az intézkedés a jogegyenlőség és viszonyosság elvét nem sérti, salus rei publica suprema lex esto! Ezek az intézkedések, folytatja az utasítás, (46. §. 3. bekezdés) nem szüntetik meg az iskolafönntartók azon jogát és kötelességét, hogy az érintett nemzeti szempontok fölött saját hatáskörükből is öröködjének, fegyelmi jogukat tehát ezekre is érvényesíthetik, de ily esetekben tartoznak a miniszter a fegyelmi eljárás megindításáról haladéktalanul értesíteni, ítélethozatal után pedig az ítéletet az összes fegyelmi iratokkal a miniszterhez fölterjeszteni. És ha a miniszter a fegyelmi vétségek valamelyike által veszélyeztetett állami érdek szempontjából szükségesnek látja, a fegyelmi ítélet végrehajtását fölfüggesztheti, sőt ugyanezen állami érdek szempontjából a fegyelmi eljárásnak bármely szakában az ügyet a köz-

igazgatási bizottsághoz utalhatja, az iskolafönntartó hatóság által indított fegyelmi eljárás megszüntnek tekintetvén. Az a jog tehát és az a kötelesség, hogy az iskolafönntartó hatóság a nemzeti szempontok fölött öröködjék, nem szűnt meg, de a miniszter minden percben megátolhat e jog gyakorlásában, ezen kötelesség teljesítésében, ha az állami érdek szempontjából szükségesnek látja. És a vétség elbírálása aztán nem is független bírósághoz uialtatik, hanem meglehet egy a pártpolitika hullámverései közt, melyet ismét felekezeti erők is mozgatnak, fogamtatott közigazgatási testülethez!

Midőn a tanító a nemzeti szempontok megsértése miatt állásától elmozdított, (ut. 48. §. 4. s köv. bekezdések) a vétség terhelheti egyedül a tanítót, terhelhet másokat is, pl. az iskolaszéket, a lelkészt, a választók egyetemét vagy többségét. Általános jögelv: a bűnös bűnhődjék, az ártatlan ne sújtassék. Az utasítás még is, ha a tanító a nemzeti szempontok megsértése miatt állásától elmozdított, bár föltehető is, hogy a vétség csakis a tanítót terheli egyedül, az új tanítónak alkalmazását föltétlenül a miniszter jóváhagyásához köti, tekintet nélkül arra, élvez-e a tanítói állomás államsegélyt vagy sem. Tehát megfosztja az ártatlan választó közönség választási szabadságát a tanító bűnéért. Meglehet a tanító megválasztásakor egészen kifogástalan ember volt — még a miniszter se talált volna benne kifogásolnt valót — utóbb vedlett át nemzetiségi érzelművé, meglehet az iskolahatóság kérte, szorgalmazta ennek folytán az elmozdítást, mégis megszorított választási szabadsága! És ha valamely gyülekezet oly szerencsétlen, hogy másod ízben is elmozdított tanítója nemzeti szempontok megsértése miatt (elmozdított nem is közvetlenül amaz első elmozdított tanító után, hanem csak „másod ízben“) elmozdított, bár a megválasztásakor nem lehetett ellene kifogást találni, elmozdított másod ízben talán ismét a jó hazafias érzelmű iskolafönntartónak panaszára: akkor a miniszter még az iskolát is bezárhozza, az iskolafönntartót iskola tartási jogától is megfoszthatja. Szegény ártatlan gyülekezet a bűnrészeség bélyegével! Ilyen áldozatot nem kíván egy állami szempont, az állami érdek a kifogástalanul hazafias érzelmű s szellemű iskolafönntartótól.

A fegyelmi eljárás során felmerült költségek ki által leendő megtérítésére nézve az utasítás 49. §-a foglalja magában az irányító szabályokat. Kimerítőnek látszanak és mégse teljesen kimerítők, legalább is nem egészen világosok. Az utolsó bekezdésben olvashatni: „hivatalból folyamatba tett eljárás esetén, ugyszintén az elmarasztalt tanítón való behajthatatlanság alkalmából az államkincstárt terhelik a költségek.“ Vajjon csak a községi iskolai tanítók ellen indított fegyelmi eljárás során felmerült költségekre vonatkozik-e ez, vagy egyúttal a hitfelekezeti tanítókéra is? Az utasítás nem mondja meg. Pedig ez fontos főképp abban az esetben, a mikor a miniszter fölhívására volt köteles a felekezeti iskolai hatóság megindítani s lebonyolítani a fegyelmi eljárást, a tanítót elmarasztaló ítélettel sújtani még se lehetett és a miniszter sem emelhetett kifogást a fölmentő ítélet ellen, vagy amikor éppen a miniszter kifogásolta az elmarasztalásra szóló ítéletet vagy végül, amikor a miniszter a fegyelmi vétség címén a hitfelekezeti hatóság által megindított fegyelmi eljárás jó messzire előre haladott szakában, amikor már sok volt az eljárási költség, szükségesnek látta az ügyet a közigazgatási bizottsághoz utalni, mely esetben a fönntartó hatóság által indított, folgtatott fegyelmi eljárás a

nélkül, hogy az ügy jogerős határozattal befejezhető lett volna, megszüntnek tekintendő. Ámde ez csak szépség hiba az utasításban a többi fontos sérelmek mellett.

VI.

A V. K. M. által a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti tanítók járandóságairól szóló 1907. évi XXVII. t.-c. végrehajtása tárgyában a közigazgatási bizottságok számára 76000—907. sz. a kibocsátott utasításnak hatodik fejezete a szerzetes-tanítók és tanítónők által ellátott iskolákról szól. (50. §.) Csak egy szakasz, de sérelmekkel teljes, Sok tinta folyt ellene a sajtóban, sok szó esett az egyházmegyei, kerületi, egyetemes gyűlésekben, tekintélyes főpapok és felügyelők, képviselők a miniszter pártjából is, akik közül csak egy sem helyeselte e szakaszt, habár a retrográd lépés ellen védelmökbe vették őt, emeltek panaszt a fejezet ellen, érett megfontolással megfogalmazott, e szakasz rendelkezéseit kifogásoló és azt megváltoztatni kívánó fölliratok terjesztettek föl.

(Folyt. köv.)

Hozzászólás

„A tiszaker. ev. lelkészegyesület alapszabály-tervezet“-éhez.

Tagsági díjról és a tagok kötelességeiről. (4. §. + 10-dik oldal második bekezdés.)

Mivel mi szepesmegyei ág hitv. ev. lelkészek eddig már két egyletbe (t. i. a körü és a megyei lelkészegyesületbe) fizetjük a tagsági díjakat; mivel továbbá egyleteinknek célja a tagsági díjakra nézve nem az, hogy ezek beszédéből tőkét gyűjtsünk, hanem csupán az, hogy a legfontosabb egyleti kiadásokat fedezzük; mivel végre már a 3-dik egyesületbe, t. i. a kerületibe is be kell lépünk szintén tagsági díj fizetése mellett s szerintem a 2—2 kornyi tagsági-díj a legfontosabb egyleti kiadások fedezésére elegendő, a magam részéről ezennel azt óhajtanám: hogy a kerületi lelkész-egyletben a tagsági-díj 2 koronánál nagyobb ne legyen és ne is utaltassék az a közgyűlés hatáskörébe, hanem határozassék az meg egész világosan az alapszabályokban. A szepesmegyei lelkészek megyei együleti 4 kornyi évi tagsági-díja szállíttassék le évi 2 koronára, hogy így a tagsági-díjakat újabb megterhelés nélkül fizethessük mind a megyei, mind pedig a kerületi lelkészegyesületbe is.

A 4. §. második bekezdésének ezen intézkedése: „A tag köteles az egyesület közgyűlésén tevékeny részt venni, esetleg elmaradását igazolni“ hagyassék ki, mert az ezen gyűléseken kötelezővé tett megjelenés megint csak nagy, legalább évi 20—30 kornyi kiadással fog járni. Utazgatásokra és más ezen gyűlések által okozott kiadásokra pedig a mostani megélhetési nehézségek mellett a legtöbb ev. lelkésznek alig telik. Az „Ev. Óráló“ f. é. ápr. 16-án megjelent számában egy kartárs azt indítványozza: hogy ilyen gyűlésekre a szükséges költséget az illető egyház adja a lelkésznek. Hogy jobbmódú, intelligens, városi egyházak ezt meg nem tennék, abban nem kételkedem; de hogy a szegényebb és a különféle terhek alatt (már a szepesi egyházak lelkészeiknek a megyei lelkészegyesület gyűlési költségeit is hordozzák s azt hiszem, ebből ennyi

is elég) roskadozó falusi egyházak erre hajlandók volnának s azért nem zugolódának, abban kételkedem. A 4. §. fenn idézett s kihagyásra ajánlott része talán ezen szöveggel volna pótolható: „Amely egyház lelkészét a kerületi ev. lelkészegyesület gyűlésére saját, t. i. az egyház költségén kiküldeni hajlandó és képes, azon lelkész tartsa kötelességének az ilyen gyűlésen megjelenni;“ de az ilyen gyűlésekkel járó költségek viselésére ne köteleztessék, ne kényszeríttessék sem az anyagi gondokkal és a megélhetési nehézségeivel küzdő lelkész, sem a vagyontalan és a legfontosabb kiadások fedezésére is alig képes szegény egyház.

Bartal A.
ev. lelk.

T Á R C A.

Az ev. nőegyesületekről különös tekintettel a Szepességre.

Márk evangyeliom 12 része 41—44. versében elbeszélte, hogy Jézus a szegények ládájánál ült és nézte, hogy gyűlnek az adományok a szegények számára. Akkor jött egy szegény özvegyasszony és dobott 2 fillért a ládába, mire Jézus a tanítványaihoz így szólott: »Bizony mondom néktek, hogy e szegény özvegy többet vete a ládába, hogy nem mint a többi, kik pénzt hányának a ládába. Mert mindenkinek abból vetének pénzt, amivel bővelkednek, ez pedig az ő szegénységéből valamije volt, mind oda veté, tudniillik minden ő élését.«

Mióta ez megtörtént, azóta sok száz év lefolyt az örökkévalóság tengerébe, de a nő jótékonyága mindég bevált és termékeny talajra talált. A nő mélyebb, bensőbb vallásosságánál fogva, mélyebb gyökeret vert szívében a könyörületesség is, mely könyvet száritott, nyomort enyhített, a kiosztott adományok és segélyezések folytán. A női jótétemények nyilvánulása különösen akkor lett sikeres és áldásos, midőn az egyesületekben oly alakot öltöttek, melyben a jó rend szabályozza a tetteket, szemmel tartja a nemes célt és a megfelelő eszközöket. Ez pedig leginkább elérhető rendezett nőegyesületben. Azért mindenki sürgeti a nőegyesületek megalakítását, ki arról megvan győződve, hogy különösen szegény protestáns egyházunkban, mily nagyon szorulunk az adományokra és segélyekre a szegények, az özvegyek és árvák megmenntésére.

Az egyetemes gyámintézet közgyűlése Pozsonyban sürgette a nőegyesületek megalakítását. De azonkívül is, minden egyházmegyei, kerületi, egyetemes gyűlés csatlakozik ezen nemes indítványhoz: alakítsunk nőegyesületeket! Tavaly tárgyaltuk a folyósítást ily országos egyesület megalakítására. Hogy az megtörténhessen, mindenek előtt szükséges, hogy minden községben létezzék ilyen egyesület, mely azután tagjává váljék az országos egyesületnek.

Nézzük, mennyiben sikerült Szepesben a női egyesületek eszméjét megvalósítani:

1. A legrégebb nőegyesülettel találkozunk Szepesbélán. Ez megalakult 1881-ben, van 69 tagja és 5000 koronából álló tőkéje. Célja a jótékonyág az egyházközség terén. 1906-ban ünnepelte meg 25 éves

fennállását. Történetéből* meggyőződhetünk, hogy ezen idő alatt csendesen minden erőlködés nélkül ezereket áldozott a jótékonyság oltárán. Nem volt nagyobb szükséglet az egyházközségben, melynek fedezéséhez hozzá nem járult volna. Egész családokat megmentett az enyészettől.

2. Lőcsén 1883-ban megalakult a G. A. nőgyesület, számlál 218 tagot, 9499 koronányi tőkével és azonkívül egy diakonissza alappal, mely 4258 koronából áll. Szegények segélyezése a nemes egyesület vezéreszméje, mely e címen tavaly 2215 koronát osztott ki.

3. Az évek szerint harmadik helyen áll Késmárk, hol 1899-ben a diakonissa-egyesület megalapított. Az egyesület célja: a diakonissa alkalmazása és a diakonissák közreműködésével a szegények és betegek gondozása.

4. Az újabb időben Leibitz is belépett a nőgyesületek sorába, hol Kübecher lelkész kezdeményezésére 1902-ben szervezkedett az egyesület. A tagok száma 155, a vagyon kitesz 672 frt 86 fillért. Árvák, szegények istápolása, a templom kidíszítése, vallásos iratok és könyvek ingyen terjesztése, ezek az utak, melyeken céljait eléri az egyesület.

5. Hasonlólag Szontágh lelkész buzgólkodásának köszönhető, hogy 1905-ben Szepesváralján megalakult a nőgyesület 112 taggal és 700 koronát kitevő vagyonnal. Szegény özvegyek és árvák segélyezését, ev. szellem és mivelődés terjesztését zászlajára írta a korszerű egyesület.

6. Legjobban tudok örülni Szomolnok nőgyesületének. Ez a község számra nézve a legcsekélyebb, vagyonra nézve a legszegényebb a szepesi városi egyházmegyében és még is 1907-ben megalakult az ottani nőgyesület 70 taggal és 100 koronányi vagyonnal, templomi felszerelési és segélyezési szép céllal. A nőgyesület megalakításával ezen kis községben be van bizonyítva, hogy minden községben lehetséges ezen intézmény egy kis buzgósággal és kitartással. Ha a lelkész hozzálát ezen egyesület megalakításához, csak a maga céljait segíti elő, a mennyiben oly szamaritánusra tesz szert községében, kinek segítségére biztosan számíthat, hol inség mutatkozik.

7. Svedlér községében minden csütörtökön összegyűlnek a serdült leányok a pap és papné vezetése mellett, kik ily módon előkészítik a talajt, melyen a nőgyesület annál erősebben fog gyökerezni.

8. Merényben őszel megalakul a nőgyesület, ha az új lelkésznek sikerül az akadályokat megszüntetni, a lim-lomot az útból eltakarítani, melyet évek alatt a pártoskodás ádáz szelleme összehordott.

A legnagyobb, legtekintélyesebb és legvagyonosabb Igló, Gölnichánya és Késmárk városokban állanak fel úgynevezett hitfelekezet nélküli nőgyesületek, hol leginkább ev. nők adakoznak és gyűjtenek segélyt nem tisztán ev., de hitfelekezetnélküli célokra. Ily téren is érvényesülhet a jótékonyosság, de míg egyházközségeinkben annyi sok az égő seb, melyet alig tudunk enyhíteni, míg ev. hiveink közt oly inség fenyeget, melyet orvosolni alig vagyunk képesek, első sorban az ev. nőgyesület hivatva van a sorompóba lépni és egyházunk határain belül áldó anyagként közreműködni Gal. 6, 10. intése szerint »Azért míg időnk vagyunk, mindennel jól tegyünk, kiváltképen pedig a mi hitünknek cselédivel.«

* 25 jährige Geschichte des ev. Frauen vereint in Szepesbela nom Inkontav S. Weber. Hornyánszky 1906.

Mathäócz, Szepesszombat, Felka, Poprád, Sztrázsa, Korompa, Durand, Remete városokban még nincsenek ev. nőgyesületek, de remélhető, hogy itt is mielőbb megalakulnak, miután mindenütt házagpótlók, a mai időben igen jól beválnak, mert a tömörülés eszméjének felelnek meg és szemmel tartják a célt: segíts magadon és az Isten is megsegít.

Weber S.

Két kis történet, amely a mai napig beszél.

Két igen tanulságos történetet akarok elmondani, reményem soraim kellő figyelemben részesülnek. Az egyik Csehországra vonatkozik s történt a 30 éves háború kezdetén. II. Ferdinánd nagyban készült a felkelt csehek ellen, szövetségbe lépett a katolikus ligával, sőt még protestáns fejedelmekkel is. Ez által a csehországi protestánsok elválasztattak hitrokonaiktól, kiknek sejtelmük sem volt, hogy mi készül. Csak a háború kitörésekor tünt ki a remek politika, mikor a cseheknek senki sem mehetett segítségükre. Maga a cseh király, V. Frigyes volt pfalzi választó fejedelem semmit sem tett Csehország védelmére s így a kis cseh sereg a Fehérhegyi csatában teljesen tönkre tépett. Eredménye rettenetes volt, Csehország 3 millió lakosából 800,000 maradt. A ki nem menekült, az levágotott. Csehország lakói most kezdenek ismét látni — és visszatérni őseik hitéhez.

A másik elmondandó és sokat mondó történet a szinte szomorú *Kappel* melletti csata. A reformáció kezdetén Zürich elfogadta azt; de a déli kantonok ellene voltak, sőt Zwinglinek egy hívét kivégezték. Ebből majdnem háború támadt s táborba szállt a két párt. A r. katolikusok azonban látván, hogy kisebbségben vannak, biztosra vették legyőzetésüket, békét kértek, mit bizonyos feltételek mellett meg is kaptak. Most ezek készültek háborúra titokban s mikor készen voltak, hirtelen felkeltek és 8000 emberrel siettek Zürich ellen. Ily orvtámadásra e város nem volt elkészülve s csak 2000 embert volt képes csatára kivezetni s hozzá véve még ezek közt is a meghasonlás dült. Kerékkötők is voltak közöttük. Mindemellet meg történt a gyászos emlékü *Kappel* melletti csata, hol a zürichiek iszonyúan megverettek s maga Zwingli is a csatában lelte halálát, más nap találták meg egy körtefa alatt még életben. Minthogy a neki nyújtott ostyát katolikus ritus szerint nem akarta elfogadni, sem Máriát segítségüi hívni, kioltották életét.

Ide illik Phaedrus ezen mondata: »De te narratur fabula.« Még Merle d'Aubigné történetébe elég merész volt ezen kifejezést tenni: »Ne higgy neki, mert pápista.« Ma hiszünk feltétlenül, bizunk bennök, mert védelmünkre semmit sem teszünk, legfeljebb beszélünk valomit.

Az ellenfél nem válogat az eszközökben. De még az utakban sem, amelyek csodálatosképen majdnem mindig görbék. Mi pedig hiszünk neki s elvakult hódolattal borulunk le előtte. A győri székesegyház renoválására telik — 600,000 K, — a budapesti ifjúsági szent-Imre-egyesületre telik 100,000 K — de a protestánsok csak várjanak, várjanak, míg az ellenfél teljesen fel lesz készülve! Akkor majd könnyen elbánnak velünk.

B.

BELÉLET.

Negyedéves előfizetőinket kérjük hátrálékaik szives beküldésére, s az előfizetés megújítására, az összes hátrálékosokat pedig tartozásaik kiegyenlítésére. Talán belátják, hogy nem tanácsos a szerkesztőt és kiadót nehéz helyzetek elé állítani. Nyiregyháza, 1908. ápr. 20.

A Szerk. kiadó.

Selmechánya. F. é. március 29-én tartotta a helybeli ev. nőegylet beszámoló közgyűlését Händel Vilmosné elnöklete mellett. Ennek részletes beszámoló előterjesztéséből kiemelendőnek tartom e következő adatokat: Az egylet segélyezett a lefolyt évben 29 özvegyet, 5 elaggott munkaképtelen szegény hajadont, 6 özvegyet számos árvákkal, 2 fiut s 4 leányt. Rendkívüli segélyezésben részesült 2 özvegy, 1 fiú s 1 leány. A segély megvonatott 2 volt védencétől. A rendes havi készpénzbeli segélyezésre fordított 2257 koronát; a rendkívüli készpénzbeli segélyezésre kiadott 176 koronát. A tagok ruhabeli és terményekbeni adományairól és azok mikénti felhasználásáról és hováfordításáról történt részletes beszámoló a karácsonyfa adományainak kimutatásánál. 18 iskolás növendékért fizeti az egylet a mérsékelt tandíjat s ellátja ezeket a szükséges faszerekkel. 6 növendéket felöltöztetett a konfirmáció alkalmából, az egyház megbízásából 192 korona költséggel. Két konfirmálandót pedig ellátott saját költségén. Mindannyian részesültek énekes- és imakönyvekben. Az egylet gondoskodik azonkívül 2 özvegynek szállásáról is. Fizeti az egyik munka-tanítónó díját és segélyezi a polgári leányiskolát évi 200 koronával. A lefolyt évben gondoskodott 3 elhalt védencének tisztességes eltakarításáról is. Vagyona ez idő szerint 50722 K. A múlt évi gyarapodás 1330 K. Az egylet tagjainak száma 152. A gyűjtés nehéz tisztét végzi fáradhatlanul 8 buzgó, egyházát hön szerető leány. Mindezeket kívül fizet évi rendes járulékot a »Jó szív«, az »országos protestáns egylet« s a »Magyarországi nőegyesület« szövetségének javára. Isten áldja és segítse továbbra is a kicsiny, de buzgó sereget, saját dicsőségére, egyházunk és hazánk javára!

H. V.

Bachát Dániel síremléke. A Kerepesi-uti temetőben f. hó 15-én délután leplezték le a díszes közönség jelenlétében a két év előtt elhunyt Bachát Dániel bányakerületi püspök síremlékét. Az ünnepélyen megjelentek Zsilinszky Mihály egyházkerületi felügyelő, Fabiny Gyula egyházmegyei felügyelő, Droppa Vilmos tábori lelkész, Matuska István felügyelő, Knyaskó György, Bujnák Pál és számos más presbiter és az egyházközség több tagja. A sirnál Morhács Márton lelkész tartott lendületes beszédet, amelyben méltatta Bachát püspöknek az egyház körül s a közéletben szerzett érdemeit. Beszéde után az emlékről lehullott a lepel. A kegyeletos ünnepélyt karének nyitotta meg és fejezte be.

Budapest. A pesti ágostai hitvallású evangélikus magyar egyházközség f. hó 15-én délután tartotta rendes közgyűlését dr. Wagner Géza felügyelő és Horváth Sándor lelkész elnöklésével. Dr. Wagner megnyitó beszédében kegyelettel emlékezett meg a nemrégiben elhunyt Fabiny Teofilről, akinek emlékét a közgyűlés jegyzőkönyvében örökítették meg. Ezután bemutatták az egyházközség tavalyi működéséről szóló jelentést, amelynek adataiból kiemeljük, hogy a keresztek száma tavaly 700, az esketések száma 227 volt. Be-

számol ezután a jelentés a vallásoktatás fejlesztéséről, az egyház körében működő jótékony egyletekről és az egyház pénzügyeiről. Az egyháznak tavaly 89.135 korona 88 fillér bevétele és 90.843 korona 90 fillér kiadása volt. a közgyűlés a jelentést és a számadásokat tudomásul vette. Ezután Horváth Sándor lelkész bejelentette, hogy előrehaladott korára való tekintettel nyugalomba öhajjt vonulni. A közgyűlés mély sajnálattal vette tudomásul a jelentést és elhatározta, hogy átír a presbiteriumhoz, kérve, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket a lelkészi állás betöltése iránt.

Új budapesti ref. egyházi közlöny indult meg a f. hóban Szóts Farkas theol. tanár, a Prot. Irodalmi Társaság buzgó főtitkára szerkesztésében. A lap címe »Egyházi Értesítő.« Havonként egyszer jelen meg és célja a főváros 70.000 református hívét tájékoztatni és tömöríteni a főváros ref. egyházi törekvései körül. Az élénken szerkesztett első számból itélve szép jövőt jósolunk e folyóiratnak s örvendénénk, ha a mi fővárosi egyházunk sorában is követésre találna e szép példa.

260. szám. 1908.

Pályázati hirdetés.

A besztercei ág. hitv. ev. megyei egyház Zselyki plébánia (lélekszám 674) a volt lelkész nyugdíjazása által üresedésbe jövén, annak betöltésére nézve pályázat nyitattik és felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni öhajjtják, hogy:

f. é. április hó 25-ig délután 6 óráig okmányokkal kiegészített kérvényeiket a besztercei ág. hitv. ev. consistoriumhoz juttassák.

Besztercén, 1908. április hó 14-én.

A besztercei ág. hitv. ev. megyei Consistorium.

3-2

KÓKAI LAJOS

protestáns irányu könyvkereskedése.

Alapítva
1873-ban.

BUDAPEST,
IV., KÁROLY-UTCA I. -

Telefon:
74-94.

A győri, dunántúli és békéscsabai énekeskönyvek óriási választékban egyszerű és finom bekötésekben. Az összes forgalomban levő evang. imakönyvek papi- és magánhasználatra, vallásos iratok, konfirmációi káték és megfelelő ajándékönyvek, az összes megjelent Passiók, halotti énekesek, evang. hittankönyvek bármely szerzőtől, egyházi nyomtatványok, emléklapok, világi tudományos, szépirodalmi művek, stb. stb. általában nagy mennyiségben raktáron vannak.

30-3

TESSÉK JEGYZÉKEMET KÉRNI!

Készít legújabb rendszerű új orgonát,
elvallalja a régi orgonák átalakítását, ezek javítása, hangolása és évi gondozását, jótállás mellett, jutányos áron, a legjobb anyagból előállítva

MILINKOVICS PÉTER

orgonakészítő

KÖLCSÉN (Szatmár-megye.)

12-10